

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben hábor hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
szombat utáni napok kivételével.Ezerkötő és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kárártok visszatérésére
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 29.

Néhány szó az adókiivető bizottságról.

Hetek óta folyik már városunkban az adókiivetés; ha belépünk a kereskedő üzletébe — avagy az iparos műhelyébe, a beszéd fonala mindenütt egy témán összpontosul: az adón, s úgy az iparos, mint a kereskedő izzadó homlokkal s még idegesebb félelemmel tekint az adóhivatal felé, melytől egy kis könyörületet remél, talán nem emeli az fel az adóját, hanem meghagyja a régi kerékvágásban, a harmadik lehetőség — az adóleengedés — ugyanis kizárt dolog.

Ertjük az iparos és a kereskedő aggodalmát: a viszonyok városunkban 15 év óta szomorúan változtak — minek következtében ipar, kereskedelem pang. A bölcs tanács *szépészeti* meg más tiszteletreméltó motívumokból kifolyólag tönkre tette a váradi kereskedő és iparos egyedüli reményét: a híres váradi vásárt. Tönkre tette a vásár helyének szétdarabolásával; a vidéki eladó ha malacot, lovat és tehenet hoz be eladni, éppen három helyre kell állítania és pedig oly kitűnően vannak e helyek elrendezve, hogy egymástól csekély 2—3 kilométer távolságra esnek. Tönkre tette a vámok felemelésével; a mi városunk körül van véve olyan vámsorompókkal, a minőkkel a hatalmas Kina sincsen megáldva; nem juthat ide senki. Inkább is támogatja a vidék Ujfalu, Étesd és Szalonta városokat — jobban is boldogul kereskedő, iparos.

A vásárok tönkre tévése mérte a leg-súlyosabb csapást kereskedőre, iparosra, de betetőzte ezt a Bazár-szoros kibővítése és a színház.

Emberemlékezet óta a kereskedelem, ipar gőczpontja Ujváros, — itt van a Forum Romanum, ide sereglett és sereglük a vidék; a magistratus ezt nem nézhette jó szemmel: Herkules erővel állt az Ujváros felé való fejlődés útjába, legyen a központ Olaszi — és építé a Bazár-épületet.

A vállalkozás merész volt — bele is törött a bicskaja — egyet azonban elért: sem Ujvárosban, sem Olasziban nincs egészséges ipar és kereskedelem. Ketté vágott ember az — Ujvárosban a feje, Olasziban a lába és sohasem fog összeforogni egész emberré; ott is, itt is fél-ember marad, elérte azt is, hogy a Bazár épülettől oda csábított kereskedők egyre panaszkodnak a nehéz megélhetésről és adóleengedésért rimázkodnak.

Mikor városunkban a színház, a törvényeszek, a Bazár-épület emelkedtek — idegen vállalkozók kapták meg az építést, a kik idegen kereskedőktől szereztek be az anyagot és idegen iparossal dolgoztatták azt fel; itt vették a léglát, mert másutt nem vehették, itteni napszámok hordta a követ 50—80 krajczár napszámért s végeztek is a vállalkozók olyan lelkiismeretes munkát, hogy a színház szűk, a törvényeszek boltozata leszakadt — az iparos, kereskedő meg dolgozik és aggódó pillantással tekint az adóhivatal felé, melytől csak könyörületet remél, nem örömet! Hiu remény! . . .

Mert kérjük, ismerik-e azok a tekin-

tetes urak, a kik az adókiivetők választott bizottságához szerencsések tartozhatnak, ismerik-e azok a viszonyokat, ismerik-e az ipart és kereskedelmet? Bátran mondhatjuk, hogy nem! Fül- és szemtanui voltunk oly esetnek, hogy egy ismert vállalkozó, ki százezreket forgalmaz, oly csekélységgel lett megadóztatva, mint az utolsó kisiparos. Mi ennek az oka? Egy-szerűen az, hogy olyan urak ülnek a bizottságban, kik életükben nem foglalkoztak iparral és kereskedelemmel, vagy jelenleg nem foglalkoznak, de azért büszke homlokkal mernek itélni polgártársaik felé, minden tudás, minden belátás nélkül. Egyetlen módja lenne csak az orvoslásnak: terjeszszén tel a pénzügyigazgató olyanokat a magas kormányhoz, kik a kereskedelem és iparban jártasak, annak minden ágában otthonosak, akik az üzletembereket ismerik — azok lelkiismeretében megbízhatunk.

Minden kereskedő és iparos tudja, hogy neki adót kell fizetni — nem nagy szocialisták azok, inkább rideg számokkal dolgoznak; hasson oda a pénzügyigazgató, hogy az egyes testületek maguk vessék ki az adót az egyesekre; vegyük fel, hogy az asztalos iparosok a multban fizettek *ennyi* adót; adja ki az ipartestületnek, hogy az asztalosoktól *ennyi-nek* kell begyűlnie — ossza fel az asztalosok között maga az ipartestület, hogy kiki mennyit fizet. Akkor igazságosan fog az adó eloszlan, mert az egyik asztalos figyelemmel kíséri a másikat, mennyi annak a jövedelme, épügy az egyik kereskedő a másik kereskedőt; akkor nem fog az az eset elő állani, —

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mult és jövő.

Irtá: Stella.

A józsefvárosi postahivatalban nagy tömeg verődött össze. Délután 5 óra felé járt az idő s kinek-kinek volt egy feladni való levele, utalvány, távirata. A tömegben csakhamar feltűnt egy magas, sugar barna hölgy, ki rendetlen öltözetben izgatottságtól remegve csillogt magának helyet a távirónál ablakáig s fuldokolva el-elcsukló hangon mondta tollba táviratát. A sürgöny tartalmára a hivatalnoknő hangosan sikoltva, szívéhez kapott s el-ajult. A rács mögött nagy zűr-zavar, azon kívül pedig nagy mozgás támadt. A hivatalnokok kolleganóájuk segítségére siettek, a tömeg bá-mészakodott, sajnálkozott, találgatott, az ablak előtt álló karcsu hölgy pedig első ijedtségéből magához térve a rácsot verte s követelte sürgönye leadását. Persze senki sem ügyelt rá.

A teremben 4 férfi s az említett fiatal nő dolgozott. Az urak közül jelenleg csak három tartózkodott a szobában, kik az ajult leány köré csoportosultak ugyan, de tanácstalanul néztek hol egymásra, hol meg az előttük fekvő sápadt lányra. Most hirtelen megnyílt a folyó-

sóra vezető ajtó s belépett a negyedik férfi. Egy pillanatra visszahökken, de aztán állatva a helyzetet, az ajukhoz lépett.

— Oh de gyámoltalanok is vagytok — mondá három társának — miközben lehajolt, megtapogatta a leány fejét, szívverését s a könnyű terhet karjaiba emelve a pamlagra helyezte.

— Vízet — kiáltá most, mialatt avatott kézzel bontotta ki a feszes ruhadereket, s mosta meg hideg vízzel előbb a szíve táját, azután a homlokát. A hideg víztől csakhamar magához tért a leány, végig simította sápadt arcát, homlokát, tétován nézett a föléje hajló férfira, s lassan felemelkedett. Csak most vette észre ruhája rendetlen voltát és prulva szedte össze magát.

— Jobban érzi már magát? — kérdé most a még mindig mellette levő férfi.

— Igen köszönöm, — felelt gyenge hangon, s asztala felé indult, hol a rács előtt álló hölgy türelmetlenségében már csaknem vé-resre verte kezeit.

A nagy elfoglaltság, a hirtelen összehalmozódott hivatalos munka háttérbe szorította most nála az egyént. Most nem volt szabad jajgatnia, kiabálnia kétségbeesésében, eszének, szívének ugyancsak helyén kellett lenni, az ellenőr meglepte.

— Még ez is — gondolta s erőt vett magán.

Csak másfél órai erő, kimerítő munka után mehetett haza és sirhatta ki magát. Az anyja, a kivel együtt élt, nem is kérdezte mi baja, hozzá volt szokva leánya ilyen kimerültségéhez. Az orvos, a kit eziránt megkér-dezett, azt mondta idegesség, a hivatalával járó fáradság, kimerültség okozza. A jó asz-szonynak fájt a szíve ilyenkor nagyon, de hát mit tehetett? Elni kell s a férje után maradt szűk kis nyugdíjból nem futná kettőjük ré-szére. Így igen tisztességesen megéltek, az igaz, hanem a szegény gyermekek sokat kellett dolgoznia, a mi gyakran idegessé s ebből kifolyólag elégedetlenné tette.

— Csak egy jó házasság segítne rajta — gondolta most is és igen gyakran — s ha valaki, ő megérdemelné azt.

Békésné ölébe bocsátotta munkáját, melyen eddig szorgalmasan öltögetett s így szötte tovább kedvencz ábrándjait. Öreg asszony volt már, életében sok bajon, keserűségen ment keresztül, míg idáig jutott, szerette volna hát egyetlen becézett gyermekének sorsát biztosítva látni. A megélhetése ugyan biztosítva volt, az állam kissé szűkmarku, de azért elég jó gazda; ő azonban nem úgy képzelte azt, a leánya sorsát másképpen festette maga elé. Az állam kenyeret ad ugyan, de támaszt, ol-talmat nyújt-e egy fiatal leány az élet s még hozzá a nagyvárosi élet számtalan kísértései

mint jelenleg is — hogy a bizottság működésével nincsenek megelégedve.

Tekintélyes kereskedő kézből kaptuk a fentebbi cikket, amelynek csak általános részeivel értünk egyet.

Nem osztjuk azonban azt a felfogást, hogy az ipar és kereskedelem mostani pangását egyedül az állatvásárok összpontosítása és a Bazár építése idézte elő. A sertésvásár áthelyezése kényszer volt, amelyet másként nem oldhatott meg a város, jöllehet többször megkísérelte. A Bazár építése pedig éppen előnyös a városra. Ez nem tette tönkre Ujváros kereskedelmét, hisz alig 6—7 üzlettel van ezáltal most több Olasziban, mint azelőtt. A Bazár építése pedig feltétlenül szükséges volt a város pénzügyi szempontjából. Különbösen sem helyes a régi harcot újra feleleveníteni a két város-rész között. Szerencse, hogy ma már nem rivális Várad-Olaszi és Ujváros.

Teljesen osztjuk a cikknek a vármok felcsigázásáról szóló részét. Itt ráillik a városra, hogy aki sokat markol, keveset fog. Helytelen pénzügyi politika volt a vármok emelése, mert ma már irtózik a vidéki közönség a nagyváraditól. Amint a vámnál bejön, nem győzi fizetni a sok vámot, helypénzt, hidvámot stb. Ez sokat ártott a nagyváraditól.

A csoportonként való adókövetést a miniszter megkísérelte s a pénzügyigazgatóság a kereskedelmi és iparkamarát is megkereste ez iránt, azonban annak keresztülvitelét elleneztek. Debreczenben keresztülvitték ilyen csoportonként az adókövetést, de úgy látszik, Nagyvárad még nem ért meg erre.

Az adókövető bizottság eljárásához tényleg sok szó férhet; a közönség körében felhangzó panaszok már korábban mi is hangot adtunk; de alig hiszszük, hogy akadna igazságos ember, aki azt kitógásolná, ha a nyomorral küzdő kisiparosok terheit igyekszik valaki könnyíteni. Minden módot meg kell ragadnunk, hogy ezen pusztulással fenyegetett osztályt megmentsük.

ellen? Ha ő nem lesz, ki védi meg? ... Az öreg nő lelki szemei előtt egy derék életerős magas, szőke férfi jelent meg, ki emelt homlokkal, kifeszített széles mellel, bizalmat gerjesztő hangon mondta, hogy »én«.

— Azt elhiszem, — felelt az anya a képzelt alaknak — megvédeni képes lesz a lányomat, de vajjon nyújthat-e neki gondtalan megélhetést. Nem kell-e majd neki tovább is dolgozni, pénzt keresni, hogy a család szaporodásával növekvő igényeket kielégítsék?

A képzelt büszke alak elhomályosult, az anya kételyei igazak voltak, az ő hivatala sokkal szerényebb, semhogy leendő felesége keresetéről lemondhatna.

— Nem, határozta el Békésiné, ha már kényeret kell keresni, keressen magának, ha nem könnyítheték a sorsán egy jó házassággal, inkább maradjon pártában. Még ha szereti is, meg kell s meg fogom akadályozni. A gondtalan élet meghozhatja a szerelmet a házasságban, míg a gond, a baj a meglevőt is elhamvasztja.

Az anya annyira elmerült ábrándozásaiba, hogy leányáról, ki már nem sirt, hanem merre szemekkel bámult maga elé, egészen megfeledkezett.

A szobában ez idő alatt egészen besötétedett s csupán a kályhában még egyszer fellobogó tűz világította meg halványan az egyes

Külföldi szemle.

A hármasszövetség kibővítése. Kuyper hollandi miniszterelnök most Európát járja és tegnap Bécsben Goluchowski külügyminisztert is meglátogatta és vele hosszasan értekezett. Beavatottak ebből azt vélik következtetni, hogy Kuyper Hollandiának a hármasszövetségbe való belépése dolgában tanácskozott. Allítilag Vilma királynő szeretné, ha Hollandia a hármasszövetséghez csatlakoznék, minthogy a hollandi gyarmatokat a legjobban így lehetne megtartani és megvédeni az angolok, vagy amerikaiak esetleges hódítása ellen. Az ok maga elég plauzibilis, mert a kis Hollandia ha egyszer Angliával tényleg kenyértörésre kerül a dolog, nem lesz képes megtartani tengerentúli birtokait. Mindazonáltal Hollandiának a hármasszövetségbe való belépésének hírével kétkedéssel kell fogadnunk, minthogy először is a hatalmaknak nincs szükségük a kis Hollandia támogatására, másodszor pedig Hollandiát jelenleg semmi oldalról se fenyegeti veszély.

Az angol király még mindig hordágyon van, sebe még be sem gyógyult egészen és a koronázást mégis kitűzték augusztus 9-ére. Maga az angol sajtó sem bizik abban, hogy ez a koronázás a király mostani állapota mellett meg lesz tartható. Mert az csak nem valószínű, hogy egy ember, a ki ma még járni sem tud, oly gyenge, tíz nap múlva már alávethesse magát egy 50 perczig tartó szertartás fáradalmainak. Már most igazán nem tudni, mi lehetett a célja annak, hogy a koronázást ily korai időre tűzték ki, ha az ismét nem lesz megtertható. Eleinte azt mondták, hogy a király megnyugtatóra, de most már ugylátszik, hogy a király mindenáron meg akarja magát koronáztatni és ez azt engedi sejtetni, hogy a király nagyon beteg és halála előtt fejére akarja tenni az angol koronát. Ez alatt Chamberlainról is megnyugtató hírek keringenek és a gyarmatügyi államtitkárról azt híresztelik, hogy szívbeteg és hogy nem sokáig fog élni.

Dél az Észak ellen. A német vámtarifajavaslatnak nem a külföld makacssága, hanem a dél-német államoknak ellenállása adja meg a halálos döfést. A vámtarifajavaslatból most már minden jel szerint nem lesz törvény. A dél-német államok már hónapokkal ezelőtt értesítették a birodalmi kormányt, hogy szükség esetén élni fognak ama jogukkal, hogy a vám-

tárgyakat. A nagy csendet a bejövő cseléd szakította meg, csodálkozásának adva kifejezést a fölött, hogy a hölgyek még mindig sötétben ülnek, holott ő már teríteni akar a vacsorához. Az öreg nő csak most tért teljesen magához.

— Szegény gyermekem — mondá engesztelő hangon — milyen éhes lehetsz s nem is gondolok rád, majd én meggyújtom a lámpát — fordult a leányhoz, — maga csak hozza az edényt.

Csak most a lámpa fényénél vette észre a leányán végbement változást, ki egész lényéből kikeleke mozdulatlanul ült helyén. A különben élénk barna szemek mélyen be voltak esve s körülöttük sötét karika képződött, a telt barna arcocska egészen megsoványodott, az üde ajkak sápadtan, görcsösen szorultak egymásra.

— Az Istenért Jolán mi bajod — kiáltott rémülten az anya — mi történt veled?

A leányt csak hosszú faggatás után lehetett szólásra bírni. E közben a cseléd mindent elkészített, a párolgó vacsora az asztalon volt.

— Gyere édesem — unszolta Jolán egyéj, hisz' nem is uzsonnázta, pár falat ebből az izletes paprikából jót fog tenni neked — gyöngöden az asztalhoz erőszakolta s tányérjára rakta a legjobb falatokat. Csak nagy sokára s hosszú rábeszélés után beszélt el a következőket: (Vége köv.)

tarifának Dél-Németország érdekeivel ellenkező tételeit visszautasítja. Posadowsky miniszter azóta egyezkedni akart a dél-német államokkal de olyan békejavaslatokkal állott elő, amelyeket a dél-német államok kereken visszautasítottak. Nem csupán Baden, hanem Württemberg és Bajorország is a leghatározottabban ellenzi a mai vámtarifajavaslatot. A berlini újságok ha nem is veszik készpénznek a harcias hirt, mégis valószínűnek tartják.

Vadnay Károly halála.

A magyar irodalom elhunyt jelesét, Vadnay Károlyt tegnap délután helyezték örök nyugalomra. A hol vezető működését a legutóbbi években folytatta, a hivatalos Budapesti Közlöny is nem hivatalos részében így paratálja el szerkesztőjét, az irodalom halottját:

Vadnay Károly, a »Budapesti Közlöny« felelős szerkesztője, a magyar tudományos akadémia rendes tagja, a Kisfaludy-társaság, a Petőfi-társaság, a budapesti ev. ref. egyháztanács, az országos központi honvéd-bizottság tagja, magyar írók segélyegyletének ügyvezető titkára, Miskolc város déli kerületének volt országgyűlési képviselője, hosszas, súlyos szenvedés után folyó hó 27-én délelőtt tíz és fél órakor élete 71-ik évében elhalt.

Sok oldalú volt a tevékenység, melyet Vadnay Károly kifejtett. Mint jóformán gyermekifju vonult ki a szülei házból, hogy karddal kezében harcoljon nemzete szent ügyéért. A harc lezajlása után tollal cserélte föl a kardot és rövid idő alatt a magyar szépirodalom kitűnősségei sorába emelkedett. Mint elbeszélő, mint műbíró, mint tárczairó a magyar szép prózának, a tiszta, művészi és zamatosan magyar stílusnak csak kevesektől utolért mestere lett. Választékos, finom ízlés zománcza csillogott minden során és mint szépirodalmi lap szerkesztőjének is évtizedeken át kitartó következetességgel szem előtt tartott célja volt: a közízlés nemesítése, finomítása.

Tudásának, tapasztalatainak gazdag tárházából pedig pazar önzetlenséggel szórta kincseit az ifjabb írók, művészek irányítására, fejlesztésére, egész írói nemzedéket nevelt s a sikereknek, melyeket az általa fölismert, helyes ösvényre vezetett fiatal tehetségek arattak, mélyebben örült, mint az elismerésnek, kitüntetéseknek, melyek őt magát hosszú életén át sürű és oly megérdemelten érték.

Kilencz évvel ezelőtt, már hajlott korban, megrendült egészséggel vette át a »Budapesti Közlöny« szerkesztését. Vezette lelkiismeretes gondnal, minden részletre kiterjedő figyelemmel, felülmúlhatlan pontossággal, míg nem a súlyos kór betegágyra döntötte.

Vadnay Károly haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki:

Vadnay Tibor, testvére Marcit Herceg Imréné és a hőszeretett egyetlen kis unoka, báró Goumoens Gabriella nevében is, — fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy az őket csak imént éri mély bánathoz és fájdalomhoz, mely a felejtethlen emlékü, forrón szeretett édes jó anya és nagyanya: **Vadnay Károlyné**, Kenéz Idának folyó évi június hó 7-én történt szomorú elvesztésével sújtotta, újabb, épp oly nagy bánat és gyász járult, midőn most a nemes, áldott jó édesatyja és nagyapa **Vadnay Károly**, a »Budapesti Közlöny« szerkesztője, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-társaság rendes, a Petőfi-Társaság tiszteletbeli tagja, 1848—49-es honvédfőhadnagy, Miskolc város déli kerületének volt országgyűlési képviselője, a Fővárosi Lapoknak évtizedeken át volt főszerkesztője, a Nemzeti Színháznak hosszú időn át drámabírája, a Magyar Írók segélyegyletének főtitkára, a budapesti ev. ref. Egyháztanács tagja, számos irodalmi, művészi, tudományos és jótékonyági egyesület tagja stb. stb. folyó évi július hó 27. napján délelőtt 11 órakor, életének 71 ik évében csendesen befejezte önzetlen, áldásos, munkás itteni létét. Földi maradványai folyó hó 29-én délután 4 órakor fognak a VII. kerületi kerepesi úti 54. szám

alatti Athenaeum-palotából a kerepesi-uti sirkerben örök nyugalomra helyeztetni. A mély gyászban osztoznak az elhunyt hozzátartozói és az egész kiterjedt rokonság. Budapest, 1902. július hó 28-án. Özv. Fazekas Józsefné, Vadnay Erzsébet, testvére. Herczeg Imre, veje. Aldás emlékére, áldást hozó nagy munkásságáért.

Vadnay Károly tetemének a főváros tanácsa díszsír helyet engedélyezett a kerepesti-uti temetőben.

A kath. legényegyletek nagygyűlése.

Magyarország közel 80 legényegyesülete nagygyűlésre készül s összegyűlnek az elnökök augusztus 26-án az ország szívében, Budapesten, hogy hivatásukban megerősödve védjék a rájuk bízott ipari ifjúságot, a haza egyik létfontartó elemét, jövődó reménységét.

Nagynak és impozánsnak ígérkezik a legényegyesületi nagygyűlés, nemcsak azért, mert élén a szentéletű és tudós székesfehérvári püspök, Várossy Gyula dr. áll, de azért is, mert fölölteni és tisztázni szándékozik mindama eszméket és irányító elveket, melyek magukban hordják a legényegyesületek sikere: vezetésének zálogát.

A nagygyűlés kettős irányban szándékozik a legényegyesületi ügy emelésén munkálni. Egyrészt az elnökök kölcsönös összetartásának erősítését tűzi ki céljául, másrészt tanító és irányító előadásával a szociális kurzus jellegét fogja magán viselni.

Igy az első cél elérésére előadásai s az ezek alapján megalkotott határozatok az egyesületek beléletének egyöntetű vezetését fogják megszilárdítani. A szövetség elnökségének célja, hogy minden egyesületben szervezve legyen a vallásoktatás és pedig kiválóan apologetikus alapon. A nagygyűlés felveszi azonkívül keretében az oktatásügy kérdését is s szándékozik egy általános tanmenetet kidolgozni, mely kiválóan az iparoslegények érdekeit fogja szem előtt tartani.

Célja továbbá e szövetségi nagygyűlésnek egy oly irányú akció megindítása, hogy minden legényegyesület nemcsak közművelődési, de jótékonyági egyletnek ismertessék el s így részesüljön mindama előnyökben és kedvezményekben, amelyekben ilyen egyesületek részesülnek.

A szociális kurzus jellegét azon irányú előadások adják meg a nagygyűlésnek, melyek az egyesületi rendezőség szerepét, a vándorlegényekkel való eljárást, segélypénztárak felállításának lehetőségét, Mária-kongregáció életbeléptetésének módjait stb. fogják ismertetni.

Azonkívül e nagygyűlés szándékozik még megoldani ama fontos kérdést is, hogy a legényegyesületek országos szövetsége a Katholikus Körök és Egyesületek Országos Szövetségével együtt minél kihatóbban működjen az egyesületi ügyek terén; hogy a magyarországi legényegyesületek kezdeményezőjének, Szabóky Adolfoak szobrot emeljenek a legényegyesületek stb.

Végül csatlakozni kíván a nagygyűlés ahhoz a nagyszabású mozgalomhoz, melyet a bécsi legényegyesület félszázados jubileuma alkalmából Gruscha Antal biboros hercegérsek kezdeményezett, hogy a Szentatyát a világ összes legényegyesületei hódoló felirattal üdvözljék s ezt a pápának egy legényegyesületi elnökökből álló küldöttség adja át. A legényegyesületi szövetségnek kilátása van arra is, hogy e hódoló küldöttséget magyar püspök fogja a Szentatya elé vezetni.

Mindebből látható, mennyire nagyszabásu-

nak ígérkezik a legényegyesületek e nagygyűlése. S ha hozzátesszük még azt is, hogy a szövetségi elnökség előadókul a legényegyesületi ügy országos nevű férfait kérte fel, köztük Andor György hercegprímási titkár, Kersch Ferencz bajai elnököt, Pokorny Emánuel, Virágh Ferencz pécsi egyházmegyei elnököt, ez maga biztosíték az eredményes sikeréről.

A budapesti csodarabbi.

Egy ugyancsak liberális ujság írja a következőket:

Két hét óta szakadatlanul tart a babonás, szomorú, avagy beteg zsidók vándorlása az Ujvásár-tér 10. sz. ház felé, ahol vigaszt vélnek találni és gyógyulást.

Az első emelet 7-ik számú lakásában egy csodarabbi lakik, Padwa W. Abrahám.

Valami hírneves csodarabbi lehet, mert alig két hete, hogy Galicziából Budapestre jött, már is szárnyára vette őt a hir itt is s a fővárosban élő galicziai és máramrosi kaftános atyafiak úgy zarándokolnak hozzá, mint a szenthez.

Ez azonban még nem lenne oly nagy esemény. Sokkal érdekesebb annál, hogy a »Grossrabbiner« ur prófétasággal és orvoslással foglalkozik s ezért csinos összeg gyűlik a »szegények kasszájába«, melyet kezel.

Padwa, a csodarabbi egyébként hivatalosan fürdőzés céljából időzik itt. A császárfürdőben gyógytájtja testi hiányait diplomás doktorok által, akiknek aztán az Ujvásár-téren konkurrencziát csinál.

Egész udvarral véteti körül magát. Vagy huszan vannak vele a bocherek, kaftános nagy szakállu tanítványai a csodarabbinak, akik valamennyien vigau és gondtalanul élnek azokból az összegekből, melyeket a hívők adnak a »szegények kasszájába«.

A csodarabbi 60 év körüli, erős, magas, igen szép férfi. Naponta többször megy végig a Népszínház-utcán, ahol a kaftános kíséretével nagy feltűnést kelt. A csodarabbi nemcsak alakjánál és egyéb testi kiválóságánál fogva tűnik ki a környezetéből, hanem a kalapjával is, amelynek rendkívül széles karimája vidrabórral van övezve.

Az Ujvásár-tér 10. szám alatt van egyébként a galicziai orthodoxok temploma is s a csodarabbi a templom mellé költözött egy négy szobából álló és utcára nyíló lakásba.

Nincs az a lelki és testi baj, melynek orvoslására Padwa ur ne vállalkoznék. Egész kis könyvtár hever szerteszórva a fogadó szalonjában, régi héber írások s a csodarabbi ezekből olvassa ki, mi válthat javára a szenvedő emberiségnek.

Alig van Budapesten galicziai vagy máramrosi zsidó, aki nem fordult még meg nála. Ha mást nem, hát legalább látni akarják őt a vakbuzgó emberek.

De nemcsak galicziaiak járnak hozzá, hanem magyar honpolgárok is elég nagy számmal, nemcsak izraeliták, de más vallásuk is. S ami a legérdekesebb, ezeket az értelmileg magasabb embereket, nem lelki vagy testi bajok hozzák a csodarabbihoz, hanem üzleti málförök.

A szentéletű Padwa ugyanis kitűnő tanácsokat tud adni bonyolódott üzleti ügyekben is és ezek a tanácsok képezik a jövedelmi főforrását. Mert a kereskedő, iparos többet áldozhat a szegények kasszájára, mint a szegény galicziai munkás vagy kofa.

Ilyeneket művel Padwa Abrahám, a nyájás arcu csodarabbi az Ujvásár-téren.

Pénzt ő maga sohasem fogad el.

— Nekem nem kellene az anyagiak, én az égiekből élek, azt szokta mondani, ha pénzt kínál neki valaki.

De mikor kiér az ember a szobájából, az előszobában eléje toppan három bócher (tanítvány) akik a szegények kasszája számára adományt — nem kérnek — hanem követelnek! A hívő és hitetlen, akit a csodarabbi odabent megvigasztalt, vagy meggyógyított, természetesen szívesen ad és így él vidáman, kényelemben a magyar fővárosban a csodarabbi és az ő husztagn kiséréte.

Arról azonban nincs szó, hogy mikor tolonczolják ki a csodás férfit.

Dr. Nagy Ernő egyetemi tanár.

A helybeli kir. kath. jogakadémia igazgató-ságához tegnap érkezett miniszteri leirat szerint ő Felsége dr. Nagy Ernő kir. kath. jogakadémiai ny. rendes tanárt a kolozsvári egyetemen a közjogi tanszékre kinevezte.

A hivatalos lap tegnapi számában jelent meg a kinevezés, mely egész terjedelmében a következő:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Dr. Nagy Ernő nagyváradi jogakadémiai nyilvános rendes tanárt a Nevemet viselő kolozsvári tudományegyetemen a magyar közjog és közigazgatási jog nyilvános rendes tanárává a szabályszerű illetményekkel kinevezem.

Kelt Ischlben, 1902.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Wlassics Gyula s. k.

Távozása nagy veszteség első sorban a nagyváradi jogakadémiára, mely egyik legerősebb oszlopát, mondhatni díszét veszti el benne, de nagy veszteség általában Nagyvárad városára, melynek egyik leg tudósabb, legnagyobb műveltségű s tudományos tevékenysége folytán külföldön is jól ismert és nagyrabecsült polgára távozik el.

Már régóta befejezett dolog volt s mindenki tudta, hogy dr. Nagy Ernő nem marad sokáig városunkban. Nagy tudománya, a közjogi irodalomban kifejtett korszakalkotó tevékenysége szélesebb működési körre tette őt hivatottá. Sem az egyetemeken, sem a vidéki jogakadémiákon nem találunk ma hozzá fogható nagystilű közjogászt.

Erdemeinek részletes méltatása, elméleteinek tüzetes ismertetése itt nem lehet feladatunk; ha valaki az ő mindenkor helyes és eredeti felfogással párosult fejtegetéseit, szigorúan logikus és feltétlenül meggyőző érvelését meg akarja ismerni, olvassa el Nagy Ernő Közjogának a magyar-horvát és magyar-osztrák viszonyról szóló fejezeteit. Előadásai is rendkívül élvezetesek, az ő órái alatt mindig telve volt a máskor gyakran üres tanterem.

A jogi irodalomban több évtizeden át szakadatlan munkásságával elsőrangú helyet vívott ki magának nemcsak hazánkban, hanem a külföld előtt is több nyelven megjelent munkái folytán. Levelező tagja a magyar tud. akadémiának és a párisi »Société la paix sociale«-nak; tagja azonfelül az orsz. közoktatásügyi tanácsnak, a magyar jogászygyűlés állandó bizottságának stb. A nagyváradi jogászygyűlet alelnökéi veszt el benne.

Helyettesítésére, illetőleg állásának betöltésére még nem történt intézkedés. Mindenesetre nem lesz könnyű dolog méltó utódot találni, a ki helyét úgy tudja majd betölteni,

hogyan a veszteség nagyon érezhető ne legyen.

Bármily fájdalmas is a válás, csak örülni tudunk, ha látjuk a tehetség az érdem előrehaladását s megjutalmaztatását. Örömmel üdvözljük tehát mi is a távozó tudóst s kívánjuk, hogy új állomás helyén is tartós siker koronázza nagyértékű működését.

*

Az »Igazságügyi Közlöny« legutóbbi számából értesülünk, hogy a júliusi igazságügyi előléptetés a következő nagyváradinak hozott örömet:

Nagy József kir. törvényszéki bírónak, ki a VII. fizetési fokozat I. osztályába lépett, **Seregely Mihály** ítélőtáblai titkárnak, ki a IX. fokozat 2-ik osztályába emelkedett.

Továbbá előléptek még:

Ponorán Lukács törvényszéki iroda igazgató a X. fok. I-ső osztályába;

Jerzák László törvényszéki és

Dutka Kálmán táblai irodatisztek a X. fok. II. osztályába;

Hanzeli László táblai írnok pedig a XI. fok I-ső osztályába lépett elő.

UJDONSÁGOK.

Gazdasági munkás- és cselédsegélyező pénztár.

A gazdasági munkás- és cselédsegélyező pénztárról szóló 1900. évi XIV. t.-cz. kiegészítése képpen alkotott 1902. évi XVI. t.-cz. életbe lépett s így a törvény végrehajtásáról alkotott földmívelésügyi miniszteri rendelet értelmében a Gazdasági munkás- és cselédsegélyező Pénztár városunkban is megakult. A pénztár helyi bizottságának megalakulásáig **Gerő Armin** rendőrfőkapitány bízott meg a pénztári teendők vezetésével, ki a következő felhívásban hozza azt az érdekeltek tudomására:

Felhívás.

Ezennel közölni teszem, hogy a gazdasági munkás- és cselédsegélyező pénztárról szóló 1900. évi XVI. t.-cz. kiegészítése képpen alkotott 1902. évi XIV. t.-cz. életbe lépett és így a törvény végrehajtásáról alkotott földmívelésügyi miniszteri rendelet értelmében eme munkás- és cselédsegélyező pénztár Nagyváradon is megalakultnak tekintendő. A városi Tanács 6848/1902. számú határozata értelmében ezen gazdasági munkás- és cselédsegélyező pénztár helyi bizottsága megalakulásáig a pénztári teendők vezetésével megbízattam; amit azzal adok tudomására Nagyvárad város területén lakó érdekelteknek, hogy e törvényre és miniszteri rendeletre vonatkozó minden felvilágosítás nálam a hivatalos órák keretén belül nyerhető.

Egyidejűleg felhívom a város területén lakó összes cséplőgép tulajdonosokat, hogy gépeiknél alkalmazott etetőket, fűtőt, a gépen álló kéveadogatókat, ugyancsak a szecskavágó gépnél alkalmazott etetőket a cséplés megkezdése előtt nálam az említett pénztár rendkívüli tagjainak okvetlenül beírassák és az egy évre szóló tagsági díjat befizessék, kivéve ha az illető alkalmazott baleset elkerülésére egyébként is biztosítva volna. Ezt érdekelte cséplőgép tulajdonosok annál is szigorúbb kötelességnek ismerjék, mivel említett törvény 25. illetve 26. szakasza értelmében eme mulasztásokról eredő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kéveadogatóknak illetőleg jogutódainak akkor is felelősek, ha a munka közben bekövetkező baleset körülöket különben semmi féle gondatlanság nem terhelik.

Nagyvárad, 1902. július hó 29-én.

Gerő Armin,
rendőrfőkapitány,

Megypálinkából — interpelláció.

Nem mindennapi komikus eset foglalkoztatja most egy dunántúli város polgárságát, a mi minden komikai vonása dacára interpelláció tárgyát fogja képezni, s a szelíd városatyáknak meglehetősen fejtörést fog okozni, hogy simán egyenlitsék ki a polgárság és katonaság közti ellentéteket.

Két üveg megypálinkáról szól a krónika, mely a napokban eltűnt a csendőrpáncsok almáriumból, még pedig nyom nélkül.

A páncsok, kinek főbűszkesége a finom itókák mintaszertű kezelése volt és nem egyszer lepte meg kebelbarátait a jobbnál-jobb pálinkafélékkel, irtózatosságra lobbant kedvenc gyűjteményének ily vandál kegyetlenséggel történt megcsönkítésén és első felgerjedésében az összes polgári szomszédok lakásainak felkutatását rendelte el.

Tűstént elő is állott a kiküldött csendőrök hármastagú csapatja s megkezdte a motozást a szomszéd békés polgár hajlékában.

Persze nem leltek semmit! Már pedig eredmény nélkül nem mertek jelentkezni a szigorú páncsok előtt.

— Mentek tovább! Semmi . . .

— Itt sincsen semmi!

— Borzasztó! Vége a két üveg megypálinkának! . . .

— Nyom nélkül öntötte le garatján valamelyik betyár! . . .

Nyomoztak kitartóan, de a megypálinkának nem volt se hirt, se hamva, pedig a páncsok ordinánca minden kutató képességét összeszedte, hogy jobban megszerezze csekély személyének páncsnoka kitüntető bizalmát.

Hosszas és kitartó, de mégis eredménytelen kutatás után, lekonyult fejjel és hosszú orral jelentették a sovány eredményt, mely még irtózatosságra gerjeszté a páncsokot s nagyot toppantva lábával, ordított a reszkető fiúkra, hogy »schmarn!«

*

A polgárság azonban nem elégedett meg a dolog ily sommás elintézésével, s interpellációt nyújtottak be a polgármesterhez sérelmeik orvoslása végett.

*

Folyt a városatyák erős vitája s mialatt izzadtak a dolog békés elintézése módjának kitalálásában, a jó képű ordináncz vigan kéjes gyönyörrel szopogatta ládikója előtt ülve a nagy pálinkás üveg rémesen lefogyott tartalmát.

ybar.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A városi adóhivatal vizsgálata. A nagyváradai kir. pénzügyigazgatóság tegnap délelőtti megvizsgálta a nagyváradai városi adóhivatalt. A rovincsolást dr. **Gáspár** pénzügyi titkár teljesítette. A hivatal pénztárát s az egész ügykezelést teljes rendben találta s dicséretesen emlékezett meg **Jablonszky** Emil adópénztárnok és ifj. **Márkus** János h. ellenőr működéséről.

* Tanítványválasztás. A tasnádi róm. kath. egyházközségétől megüresedett tanítói állásra **Padala** Árpád t. **Padala** Pál nagyváradai m. kir. adóhivatali ellenőr fiát választották meg egyhangulag.

* Egyházi kinevezések. A király, mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a Szent Keresztyel nevezett murakereszturi javadalmas apátságot **Rosos** István siófoki esperes-plebánnak adományozta, továbbá dr. **Vojlovich** József esperesi püspöki papnevelő intézeti tanárt az ottani görögkatholikus káptalan tiszteletbeli kanonokjává és **Katinszky** Géza sátor-alja-újhegyi plebánost zempléni főesperessé nevezte ki.

* A szállító közönség figyelmébe. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a kereskedelmi és iparkamarák útján hívja fel a közönség figyelmét, hogy teherszállítmányait lehetőleg mielőbb juttassa rendeltetésére, mert az általános gabona szállítási időny bekövetkezésével az államvasutak első sorban érre lesz tekintettel s más teherárak szállítása kocsihány miatt fennakadást szenved. — Az elmúlt években is kocsihány volt a gabona-szállítási főidényben.

* Az elmebeteg-kórház építése. Bihar-vármegye törvényhatósági bizottsága Nagyváradon, a Hidegser utca 6245. szám alatti telken tervezett elmebeteg-kórház fölépítésére pályázatot hirdet. A teljesítendő munkálatok a következők:

1. Földmunka, 2. kőműves és elhelyező munka, 3. kőfaragó munka, 4. vas munka, 5. ács munka, 6. cserepező munka, 7. bádógos munka, 8. asztalos, lakatos, mázoló, üveges munka, 9. szobafestő munka, 10. kályhas munka, 11. vízvezetési, csatornázási munkák, 11. Te-reprendezési, ut és kerítési munkák. Mirel az érdekelteket van szerencsénk azzal értesíteni, hogy szóban levő pályázat közelebbi feltételei a nagyváradai m. kir. államépítészeti hivatalnál, (Bazár-épület) a hivatalos órákban megtudhatók. Nagyvárad, 1902. július 28. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: **Huzella** Gyula, kir. kereskedelmi tanácsos, elnök. Dr. **Sarkadi** Lajos titkár.

* Bimbóhullás. Alig mulik el ujabban nap, hogy egy-egy zsenge viruló korban levő gyermek elhunytáról ne értesüljünk. Súlyos csapás érte tegnap kedden a **Huzella**-czég derék s közbecsülésben álló üzletvezetőjét, **Barabás** Bélát. A család szemefénye, a kedves jó gyermek ifj. **Barabás** Béla életének 12-ik évében tegnap hajnalban hosszas és kínos szenvedés után elhunyt. A mélyen sújtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Barabás Béla és neje **Pospischel** Helén, egy gyermekeik: **Honka** és **Erzsike**, továbbá a többi rokonok nevében is mély fájdalommal jelentik a legjobb gyermek ifj. **Barabás** Bélának folyó 29-én, éjjel 1 órakor hosszas és kínos szenvedés után életének 12-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága kis halott földi maradványai folyó hó 30-án, délután 5 órakor fogognak Nyárfa-utca 427/B. háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az újvárosi központi sírkertben örök nyugalomra helyezni, mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. július 29-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* Szenzáció egy fürdőhelyen. Érdekes eset tartja izgalomban a Kárpátok között fekvő **Lucski** fürdő közönségét, hol leginkább asszonyok keresnek gyógyulást és üdülést. A múlt héten megjelent a fürdőben egy **Szebasztianó** nevű művész ember egy fiatal bogárszemű olasz nővel, a ki állítólag a felesége volt. **Szebasztianó** a főszolgabíró engedélye alapján bűvészeti előadást rendezett a múlt csütörtökön a fürdőben s mivel az előadás igen megnyerte a közönség tetszését, másnap megismételték. Még az előadás közben az asszony eltávozott a teremből, férjének azt mondván, hogy lakásukra megy. Az előadás után **Szebasztianó** szintén a lakásukra tartott, de ott nem találta a feleségét és a

személyzettől arról értesült, hogy az asszony nem is volt ott. Ekkor a férj eltávozott, hogy a feleségét felkeresse, de azóta sem az asszony, sem a férj nem tért többet vissza. Másnap reggel Szabasziánót halva találták meg az erdőben, feje iszonyúan össze volt roncálva. Az asszonynak azonban nem akadtak eddig nyomára. A kihallgatott személyzet azt állítja, hogy a nő még az előadás megkezdése előtt egy bőrdönt becsomagolt s egy fiatal embernek átadta, a ki elvitte. Hogy ki lehetett az ismeretlen fiatal ember, azt eddig nem tudták megállapítani. A rejtélyes ügyben erélyes nyomozást indítottak, de eddig sem a gyilkosra, sem a rejtélyes idegen nyomára nem tudtak ráakadni.

* Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Lente* Miklós okleveles tanítót a poklosteleki állami elemi népiskolához rendes tanítónak kinevezte.

* Tisza Kálmán emlékének megörökítése. Nagyváradi város törvényhatósága elhatározta, hogy nagynevű szülöttének, a város hosszú időn át volt képviselőjének emlékét megörökíti és ennek keresztül vitele céljából a kebeléből egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki. E bizottság, melynek elnöke *Rimler* Károly polgármester s tagjai: *Hlatky* Endre, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Konrád* Márk, *Mezey* Mihály, *Ritók* Zsigmond, *Stark* Gyula, *Mihelyi* Adolf, *Miskolczy* Barnabás, dr. *Moskovits* József, *Rádl* Ödön és *Schwartz* Antal, f. hó 31-én csütörtökön délután 4 órakor tartja meg gyűlését a városházán.

* Kedélyes éjjeli vizit. Kedélyes jelenet játszódott le ifj. *Kohn* Sámuel áldás-utczai házában: este, úgy tíz óra felé becsengettek a házba és az elősiető szobalánynak azt mondta egy jól öltözött egyén, hogy a hetest küldje ki; az utóbbi egész gyanúsan azon mód, amint az ágyból kiugrott, szaladt a kapuhoz, ahol ezuttal már két jól öltözött egyén fogadta s a szegényt hatalmas dorongokkal úgy összepüfölték, hogy az még magához sem térhetett bámulatából, mikor látogatói már régen elszeltek. A hetes a rendőrségnél jogorvoslatot, majd utóbb a gyógyszerárban irt kérését a sajgó kék foltokra.

* Arpád-szobor. Munkácson a honalapító Arpádnak szobrot akarnak emelni. A belügyminiszter a szobor ügyét a hatóságok partfogásába ajánlja. A felhívás megérkezett Nagyváradi városához, hogy a mi közönségünk is minél jelentékenyebb módon vegye ki a maga részét az Arpád-szobor létesítéséből.

* Angol élelmesség. A *Hudrilas* híres szerzője, *Buttler* Sámuel, egy ízben bejárta kocsin Anglia nagyobb városait. Mikor ez útjában Cobhamba érkezett, már késő este volt, az azonban nem bántotta, csupán a nagy hideg, amely egész testét átjárta. A városba érkezve megpillantott egy korezmát, amely előtt leszállt és betért, hogy átmelegedhessen. Ám a korezmában minden asztal és minden szék el volt foglalva és *Buttler* elmélkedni kezdett:

— Hogy jutok én itt helyhez, de főleg hogy jutok a kandallóhoz?

Hirtelen egy ötlet villant meg agyában. Ráförmedt a pinczérré:

— Hordj ki a lovamnak egy tányér osztrigát és egy pohár bort!

— Talán zabot méltóztatik gondolni — vetette ellene a pinczér.

— Megmondtam, osztrigát és bort a lovamnak! Nehogy még egyszer ismételnem kelljen!

A pinczér kénytelen volt szót fogadni s az utcán didergő lónak az osztrigát és bort kivinni. Ezalatt a korezmában levő társaság is kíváncsi lett s mindenki kiszaladt az utcára, hogy láthassa, micsoda ló is lehet az, amely széna helyett osztrigát eszik. Ezt várta csak *Buttler*, aki most kényelmesen elfoglalta a kandalló mellett lévő helyet s mitsem törődve többé a világgal, melengetni kezdte dermedt kezét. Kevés vártatva beszaladt a pinczér

s jelentette *Buttler*nek, hogy a ló sem az osztrigához, sem a borhoz sem nyúlt.

— No, ha a lónak nem kell, hát add ide nekem, majd megeszem én! — szolt a híres szatirikus nagy flegmával, míg a kijátszott vendégek bosszusan morogtak.

* Szurd agyon, megfizetek érte! A szüdi nagykorosmában hangzott el vasárnap este ez a biztató felhívás és *Gábris* Mihály, a ki már emberölésért nyolcz évet ült a fegyházban, szót fogadott és leszurta *Tóth-Gere* Mihályt, a község egyik legvagyonosabb gazdáját. Az eset előzményeiről az alábbi tudósítást kaptuk:

Tóth-Gere Mihály földszomszédja volt *Kubisch* Lőrincznek, a kinek a földjéből éveken keresztül elszántott. Az aratás előtt *Kubisch* megsokalta a dolgot, mérnököt hozatott s mivel a felmérés után az tűnt ki, hogy *Kubisch* egy méter széles földrészszel lett apránként megkárosítva, az elszántott területen volt buza-termést learatta és elszállította. Gere, a mint megtudta a dolgot, éktelen haragra lobbant s kijelentette, hogy ezért vért ereszt *Kubisch*on. Vasárnap délután Gere magával vitte *Gábrist* a korezmába, a ki előre felbérelt arra, hogy kössön ki *Kubisch*al és verekezés közben szurja le. A korezmában találkoztak *Kubisch*al, a ki addig piszkált *Gábrist*, mignem verekezésre került a dolog. Ekkor oda kiáltott Gere *Gábris*nak:

— Szurd le, megfizetek érte! — és *Gábris* egy hatalmas bicskával oldalba szurta *Kubisch*t, a ki megtántorodott s rövid vonaglás után meghalt. A gyilkost és felbujtóját elfogták.

* Kubelik, a férfi Trilby. Kubelik Jan, az oly gyorsan világhírré vergődött cseh hegedűművészről riasztó hírt kürtől világgá a tulajdon bátyja, Kubelik Václav prágai tanár a „P. L.”-hoz írt levelében. Kubelik Václav az ő virtuoz öcsésének a helyzetét valósággal kétségbeejtőnek mondja. Szerinte Kubelik Jan anyagilag a tönk szélén áll és ezenkívül a művész lelki élete a legnagyobb aggodalommal tölti el családját. Kubeliknek van egy *Skriván* nevű titkára, a ki az aggódo fivér előadása szerint a művész fölött teljhatalommal uralkodik, őt családjától elidegeníti és Jant fizikailag is tönkre teszi. Kubelik Václav azt írja, hogy *Skriván* valósággal agyonhegedülteti a művészt, a ki teljesen titkáira alatt áll. Ha rövid időn belül nem sikerül Kubelik Jant *Skriván* kezei közül kimenteni, a művész úgy, anyagilag, mint erkölcsileg el fog zúllani. Mindezeknél fogva az aggódo család, a mely a művész kiképzetésére annyit áldozott, a nyilvánosság elé menekül, ettől remélve a világhírű virtuoz megmentését.

IRODALOM.

A leánymamák fia. Vig regény négy kötetben. Írta *Kincs* István. Budapest, a Szent István-Társulat kiadása. Ára egész vászonkötésben 4 korona. — E terjedelmes regény, mely jónevű írójának egyik legderékabb alkotása, a Szent István-Társulat „Családi Regénytár” című gyűjteményes vállalatában jelent meg. E derék vállalat, melynek a címbei regényekkel XX.-XXIII. kötetek fejeződött be, az aránylag rövid idő alatt is bebizonyította életrevalóságát: nemcsak a művelt katolikus érzésű családok asztalán fordulnak elő a Családi Regénytár egyes kötetei, hanem érdeklődnek iránta minden jobb izlésű olvasók.

Mi *Kincs* István „A leánymamák fia” cz. regényét olyannak tartjuk, a mely a hasonló nemű alkotásokkal szemben támasztott követelmények magasabb mértékét is megüti s azért hővebben foglalkozunk vele. A főhőse egy árván maradt kis gyermek, a ki később egy vidéki város (Köszeg) társadalmának kiváló alakja lesz.

Legsikerteltebb részletei a regénynek azok, a melyekben a kisvárosi vidéki életet festi. A nyílt és egyenes becsületesség s ezzel szemben a pletykálkodó intrika az ő kicsinyes és sokszor neveléses eszközeivel, a szerénység és pöffeszkedő nagyzás, a szűzes szemérem és a fontoskodó „malommalatti” politika s a kisvárosi életnek annyi más jellemző sajátága mind hivatott rajzolóra találtak a regény szerzőjében. Hozzájárul még ehhez jellemeinek természetes és következetes fejlesztése. A szerző előadása és hangja némely jellemének megfelelően szintén humoros, olykor valósággal megkaczagtató, a nélkül azonban, hogy bármilyen túlzást is észrevehetnénk akár jellemeinek megalkotásában, akár előadása módjában. Stílusát ugyanaz a természetes és magyaros csín jellemzi, a mely a szerzőnek egyéb munkáiból is ismeretes előtűnik. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadójánál: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Igazságszolgáltatás.

A gyermekrontók. Abban a galád bűnpörben, mely napok óta izgatja a kedélyeket, jelentős fordulat várható már legközelebb. A királyi ügyészség ugyanis mihelyt eléje került az ügy, tüstént megtette a lépéseket arra, hogy a legerélyesebb vizsgálat induljon meg a gyanúsítottak ellen. A beteggé tett kis leányok, *Flasch* Teréznek és *Mazur* Annának a jogi képviselője, dr. *Várossy* Vilmos ügyvéd terjedelmes beadványt intézett a rendőrséghez s a három csábító asszony letartóztatását kérte. Ugyaníly írásos előterjesztéssel fordult a királyi ügyészséghez is.

A múlt hét végén történt ez s a rendőrség nem tartván magát többé hivatottnak arra, hogy előbbi határozatától eltérjen s új határozatot hozzon, szombaton átküldte az ügyészséghez az iratokat. A maga elhatározásából tette ezt, de különben is meg kellett volna tennie, mert épen azon a napon a vádhatóság már kérte is az iratokat. A mint megérkeztek az akták, dr. *Daróczy* Elek kir. ügyész rögtön áttanulmányozta a nyomozás adatait s a törvényszék elé terjesztette sürgős indítványát.

Ebben a vádhatóság részéről vizsgálatot kért elrendelni, a rendőrségnél kihallgatott, de szabadon bocsátott „kosaras asszony”, özvegy *Fabian* Gáborné, továbbá *Horváth* Lajosné és nővére, *Horváth* Mari ellen. Az ügyészség mindhárom nő ellen a btkv. 232. §-ának 1 pontjába ütköző erőszakos bűncselekmény miatt kéri, mint bűnszegedek ellen a vizsgálatot. Hangsúlyozza az indítványt, hogy *noha magok a fertelmes bűnnek tetteseik teljesen ismeretlenek*, az erélyes eljárásra szükség van s az indokolt. A törvényszék is azonnal intézkedett, dr. *Langer* bírót bizván meg a vizsgálattal.

Kétségtelen, hogy ezek után minden meg fog történni a bűnpör gyors és lehetőképp eredményes lebonyolítására.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: *Slonkiewicz* Henrik.

54.

Amaz azonban vidám felhő volt, mert danolászva, jókedvűen haladtak a saporogóiak és a tatárok, mintha csak lakodalomra vinne az utjuk, a szembe jövő felhő azonban sötét és komor vala, mogorván indultak neki a huszárok a dicsőségtelen harcok ak. Amazok élén vi-

haredzett, sokat tapasztalt, híres hadvezér lovagolt, büszkén emelve a parancsnoki pálcát s lengette a málnapiros lobogót, ezeket pedig tapasztalatlan ifjú vezette, aki kedvetlenül horgasztotta le fejét, szomorú végének sejtelmével szívében. Most még közöttük feküdt a puszta és Chmielnickij nem sietett, mert érdekében állott, hogy minél messzebb hatoljon az elleni fiatal vezére a pusztába. A két hetmantól ha így elszakadt, könnyebben bánták el majd vele. A maga ereje különben is egyre nőtt. Csapatostul jöttek a csehrini szökevények, s az utmenti városokból is sokan csatlakoztak hozzá. Ezekről már friss híreket is hallott. Megtudta, hogy a főhetman csak kétezer lovaszt adott a fia mellé, haterger gyalogost és ezer német zsoldost pedig a vizen küld elébe. A két hadosztályt az utasítást kapta, hogy lehetőleg együttműködjenek, de a rohadó víz árja messzire elsodorta a csónakokat a part mentén ügöző húszeröktől, akiket a Dnyeper kiöntései is tartóztattak. Chmielnickijnek kedvezett a szerencse s Kamysa mellett táborba szállt. De nem időzött itt soká. Egy napon ugyanis a bég táirjai két foglyot vezettek elébe, két dragonost, akik megszöktek a Potocki seregéből s elujságolták neki, hogy a vizen közelgő sereget az öreg Barnabás és Krsecsovski vezetik. Chmielnickij bosszúltan ugrott föl e nevek hallatára: legádázabb ellenségeivel mérkőzhetik meg hát először!

— Megyünk elébük! — adta ki a parancsot.

Fölzárkózott a tábor s egy óra múlva utnak indultak. Éppen naplemente volt, piszkos, vörhenyes felhők száguldoztak elő az égen, vihart ígérve. A Dnyeper felé mentek, most már csöndesen, ének és muzsika nem szólt, sietve haladtak át a pusztai fűvön, amely néhol oly magasra nőtt, hogy elfőtte a lovasokat is és csak a zászlók lengtek ki belőle. Ezészen besötétedett, a vörös felhők el-elbujt, a felhők mögé. Éjjel táján a tatárok éles szeme sötét tömegeket látott a messziségből kibontakozni: Kudak hatalmas falait. Az előőrsek lova sietekedtek közelükbe, hátba álmában lehetne meglepni az őrséget. De hirtelen láng lobbant föl a sánczon, hatalmas döbbenés hallatszott s egy jókora tüzgolyó repült át a levegőn, a puszta fűvébe hullva alá.

— Grodzicki ébren van, mondogaták a kovácsok, a bég pedig szitkozódott.

— Átkozott egyszemű kutya, hát éjjel sem alszol? Chmielnickij nem akart csatázni, míg az ellene jövőekkel meg nem ütközik — kitértek tehát a félelmes Kudak elől, amely sűrűn lövöldözött utánuk. A golyók nem tehettek bennük kárt a nagy távolság miatt, de hát Grodzickinak az volt a célja, hogy az ágyudörgés megjelentsen már jó előre a veszedelmet a Dnyeperen lefelé uszóknak.

Az ágyudörgés ujjongó visszhangot talált Skrzetuskij lelkében, aki most súlyos betegen feküdt. A Khortician kapott sebei nem voltak ugyan halálosak, de a vérvesztés nagyon kimerítette. A kötések le is szakadtak róluk s most lázban feküdt egy kozákszekér tetején. Az ágyuk dörgése verte föl eszméletlen kábultságából és megrettenve tekintett körül. A kovácsok szótlanul lopóztak a holdvilágban, mint megannyi kísértet, a vár fokáról pedig villamos lobbanások közepette dörögtek az ágyuk. Sűrűn hullottak alá a tüzes golyók és sivitva aludtak ki a fűben. Skrzetuskij szívében a mámoros öröm és a kétségbeesés gyötrő sóvárgása tombolt. Ott akart küzdeni az övéi oldalán, hiszen ez már háboru hangja volt. Háboru van és ő itt fekszik betegen, fogságban, fegyver nélkül! Hazája veszélyben van és ő nem siethet a segítségére! Oh pedig, hogy látta, mint készülnek testvérei a csatára, legelő a herceg, akinek szeme egy villanására ezer puskából ezer halál dörren elő!

Ott sűrű a kis Wolodyjowski, hősi kardja rohamra vezényli derék dragonosait. Aki vele találkozik, a leghíresebb vívók győztes mesterével, az holtan fordul alá a nyeregből és Podbipienta, hogy hadonázik rettenetes szabályjával és Jaskolski prépost áldó imára emeli kezét fölülük, de erősebb benne a katonai, mint a pap és puskát ragad és ellenségre lök. Harcz, háboru, csaták! Egyszerre megváltozik a kép a lázbeteg előtt. Helenát látja, kibomlott hajjal, esdekelve: moncs meg Bokuntól! üdöz! Fölpatton fektetből és kardja után keresgél,

de e perczen két erős kar visszanyomja fekvő helyére.

— Ne ugrálj fiam, mert megköltözlek! Valami bajod van?

Sakhar szólt hozzá, az öreg őrök, akit Chmielnickij rendelt melléje azzal a parancssal, hogy úgy vigyázzon rá, mint a szemfényére. Skrzetuskij újra magához tért s már nem látja lázas álmait, de látja, hogy csöndes éjben a Dnyeper partján futnak a szekerek.

— Hova megyünk?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az új bibornok.

Budapest, július 29. (Saj. tud. táv.) XIII. Leo pápa valószínűleg *Tallian* nunciust nevezi ki bibornoknak.

A szalkai mandátum.

Ipolyság, július 29. A szalkai választásnál *Jakabffy István* 1289, *Konkoly Sándor* 1242 szavazatot kapott. E szerint *Jakabffy* 42 szavazattal győzött. (M. T. I.)

Kulturharcz Franciaországban.

Páris, július 29. A szabadelvű-közársasági bizottság tegnapelőtt este a Rue Enghienben lévő lovardában tiltakozó gyűlést rendezett a kongregácziionista iskolák bezárása ellen. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett. A gyűlésen, mely meglehetősen látogatott volt, Plóie volt képviselő, Coppée és Lerolle képviselő beszéltek. Az összes szónokok vádolták a kormányt és dicsérettel adóztak az apácáknak, a miért a nép gyermekeit nevelik. Ezért a nép aggodalommal látja elűzetésüket. A szónokok felhívták a liberálisokat és a hívőket, hogy egyesüljenek Franciaország tekintélyének helyreállítására. A katolikusoknak energikus ellentállást kell kifejtetniök és szóval és írásban, valamint utczai tüntetésekben az ügy martirjaivá kell lenniök. A kormány, mely azt hitte, hogy büntetlenül nyulhat a valláshoz, csalódott, mert ha a nép hitét bántják, ez fellázad. A kormány ezt meg fogja tanulni. A szónokok utaltak Angliára és Amerikára, a hol a tanítási szabadság elve uralkodik. Coppée beszédében hevesen megtámadta Loubet elnököt. A gyűlés végül elfogadott egy határozatot, a melyben megbélyegzi a kormánynak a jog és a családi élet ellen elkövetett merényletét és az apácáknak csodálatát fejezi ki. A gyűlés elhatározta, hogy haladéktalanul energikus ellentállást szervez a jakobinusok elnyomására. A gyűlés után az utczán Coppéet, a kit vagy 40 barátja vett körül e kiáltásokkal fogadtak:

— Éljen Coppée!

— Le Waldeck-kel!

— Éljen a hadsereg!

(M. T. I.)

A francia aratás.

Páris, július 29. A »Figaro« által körözött kérdésekre érkezett válaszok alapján a lap közli, hogy a francia gabonaratás eredménye 132 millió hektoliterre fog rugni 128 millió hektoliter fogyasztási szükséglet mellett. A borsúret 40 millió hektoliter, azaz egy harmad-

részzel kevesebbet fog eredményezni, mint tavaly, de azért a szükségletet fedezni fogja. (M. T. I.)

Merénylet Roosevelt ellen.

London, július 29. A tegnapi tözsdén egy New-Yorkból érkezett, állítólag megbízható távirat alapján elterjedt annak a híre, hogy Roosevelt ellen merényletet követtek el. A hírt továbbították is, aminek az lett az eredménye, hogy London egész délután tartott kérdőzködés központja lett. Este jött a czáfolat s a merénylet híre egyszerű tözsdemanővernek bizonyult.

Hollandia és a hármasszövetség.

Bécs, július 28. Knyper hollandi miniszterelnök ma bosszasan tanácskozott gróf Goluchovszki közös külügyminiszterrel, azután Tirolba utazott. Egy hágai távirat szerint ott az a vélekedés, hogy Knyper tanácskozása gróf Goluchovszkival Vilma királynő kívánságára történt, aki arra törekszik, hogy Hollandia valamiképpen csatlakozzék a hármasszövetséghez.

A börzejének áldozata.

Budapest, jul. 29. (Saját tud. táv.) Oriási börze veszteség hírét jelenti tudósítónk, melynek véres áldozata is van. *Szalczberger* Rezső termény nagykereskedő az áldozat, ki H vös-völgyben ma agyonlőtte magát, mert 160,000 koronát veszített a börzén. Kétségbeesésében tízezer koronát sikerült csak keríteni. Kért 60000 koronát apósától is, a mit azonban az megtagadott. S ez volt tettének oka.

Megmérgezett család.

Zombor, jul. 29. Kutschera Sándor munkás neje gombalevest főzött tegnapelőtt, amittől rosszul lett az egész család. Az apa és anya felgyógyultak, de az egyik gyermek, a hat éves István meghalt. A vizsgálat konstataulta, hogy a bajt mérges gomba okozta.

Az angol koronázás.

London, július 29. A koronázási ünnepség alkalmából a hajóhad augusztus 7-én gyülekezik Spitheadban. A koronázás napján a flotta zászlódiszt ölt és üdvözléseket fog tenni. Este a hajókat kivilágítják.

Dél-Afrika.

Fokváros, július 29. De Wett tegnap ideérkezett, Delarey, a ki Bothával Stellenbosba látogatott, ott beszédet mondott, a melyben azt mondotta, hogy Dél-Afrikában mindnyájan boldogok lehetnek az angol lobogó alatt. (M. T. I.)

Szerencsétlenség egy lögyakorlaton.

Páris, július 29. St.-Etienne mellett vásárnap tartott tüzérségi lögyakorlaton egy löveg széjjel robbant és három katonát halálra sebezett meg. Szigorú vizsgálatot indítottak.

A délafrikai kékkönyv.

London, július 28. A dél-afrikai ügyekre vonatkozó kékkönyv a vereenigingi május 31-iki búr kongresszusnak határozatát is tartalmazza. Az angol feltételek elfogadásának okát illetőleg a kongresszus kijelenti, hogy egyebek közt különösen a következő tényeket tapaszt-

talta: 1. hogy az angolok teljesen elpusztították a két köztársaság területét; 2. hogy a koncentrációs táborok a megbetegedések és halálozások hallatlan számának voltak okai; 3. hogy az összes kaffer törzsek fegyverhez nyultak, hogy a búrok ellen harcoljanak és gyilkosságokat és kegyetlenkedéseket vittek véghez. (M. T. I.)

Kolumbia és Junta.

Washington, július 29. Hír szerint kísérleteket tesznek, hogy a kolumbiai kormány és a forradalmi Junta között megegyeztetést hozzanak létre, a mely az ellenségeskedés beszüntetésére vezethetne. (M. T. I.)

New-Yorki tőzsde.

New-York, július 29. A szombati bankkimutatásból kitűnő nagy emelkedése a kölcsönök realizációkat idézett elő. Az eladási kedvet még növelte a jelentékeny aranykivitel. Látszólag a nagyobb spekulánsok hajlandók voltak a hausse angementjeik feladására. Az árfolyam hullámzás egyenlőtlen volt. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 800.000 darab. Az aranykivitelre szóló kötések 2 millió dollárra rúgnak. Berlin számára és 770.000 dollára Páris számára. (M. T. I.)

Sztrájkoló dohánymunkások.

Hannover, július 29. Tegnap reggel óta az összes dohánygyárakban a munkások között kitört a sztrájk. A sztrájkhoz a nők is csatlakoztak. A munkások a jelenlegi 11 órai munkaidő helyett a 8 órai munkaidő behozatalát akarták, de kívánságukat nem teljesítették. Közel 900 munkás sztrájkol. A gyárak tulajdonosai ma döntenek egy közvetítő engedmény felett.

KÖZGAZDASÁG.

Kolch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde

	Budapest, július 29.
Osztrák hitel	897.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—
Rómaiurányi	609.50
Magyar jelölés	472.—
Salgóterjén	—
Wagon-kölcsön	—

Metériák.

	Budapest, július 29.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98

Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, zng.	96

Hivatalos arcfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.85
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasúti kölcsön azadban 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.90
Halmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horváth-advónyföldterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény-sorsjegyek-kölcsön	205.—
Tiszszabályozásos szemesi sorsjegyek-kölcsön	102.—
Osztrák járdék papirban	101.50
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	9.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.95
Magyar hitelbankrészvény	712.50
Osztrák hitelintézet részvény	702.50
Párisi visita	95.20
20 frankos arany (Napoleon'dor)	13.05
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni visita	239.65
20 márkás arany	23.40

Nagyvárad-i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1902. július hó 29-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.—. Kétszeres buza 13.20—12.60. Rozs 12.80—11.60. Arpa 10.40—10.—. Zab 13.40—13.—. Tengeri: 10.40—10.—. Borsó 36.—. Lenese 40.—. Bab 15.80. Köleskása 23.50. Burgonya 5.80. 100 kiló lángliszt 26.80. zsemlyeliszt 26.20. fehérkenyér liszt 26.—. barnakenyér liszt 24.—. széna fuvarral 3.50. szalma 1.20 Szalonna 116.—. 6 kiló zsop-szalma —20. 150 dkg alom-szalma —16. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahús —.96, öntött gyertya —.82,

Lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapjú —.—. magyar gyapjú —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 46.—, mész 1.50, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 25.—. köles —.—. repce —.—, dió 32.—, mogoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.20, sertéshús 1.04, juh-hús 62, vares hagyma 12, fog hagyma 38, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marhaártáblázat 1902. július hó 29-ről.

Egy pár első rendű jármás ökör 640—720, egy pár másodrendű jármás ökör 520—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 300—500. 1 drb fajós tehén 100—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—280. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borjú 24—50, 1 drb. fél éves borjú 34—58, 1 drb egy éves borjú 40—76, két éves borjú 64—158. 1 drb hizott sertés 90—96, 1 ár fél éves 30—38, 1 pár egy éves sertés 44—68, 1 pár két éves sertés 76—136. 1 drb igás ló 160—300, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1902. évi július hó 29-ről. Tiszta buza körülbelül 520 hltr, kétszeres buza 125 hltr, rozs 130 hltr, 1 árpa 110 hka. zab 70 hltr, tengeri 80 hltr, burgonya 60 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 70, drb, félhizott 120, sorány 130, süldő 250, malacz 189, hizott marha 30, jármás ökör 760, lejős tehén 340, borjú 360, ovály 26, juh és kecske 120, ló 724.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*114	237	420	638	854
V.-Velenceze	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő	817	1037	1209	328	536	728	933

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő	820	1042	*1215	330	539	732	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó	842	1104	1232	346	600	748	1000
V.-Velenceze	856	1116	1246	359	614	803	1013
Vásártér	912	1117	102	415	630	819	1030
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Fő-üzlet: **HÁASZ MANÓ** női divatáruház, Nagyvárad. Fiók-üzlet: Amerikai áruház. Zöldfa-u. elején.

Szives figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott **tavaszi újdonságaimra**

és tekintettel a mindenki által ismert óriási forgalomra, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan olcsóbban adhatok, mint bárki.

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságú fényképet kapnak teljesen ingyen,

csupán a papirkeretért s a reá való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságú fénykép a világ egy műintézetében sem szerezhető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsénk Nagyváradi város és Biharvármegye t. vevő közönségét értesíteni, hogy **Zöldfa utca régi Berliner-féle helyiségben**, a „Zöldfa” szálloda mellett **egy dusan felszerelt, nagy választékú**

alkalmi czipő, kalap és uri-divat

nagy raktárt

létesítettünk.

Amidőn ezen üzletünket megnyitjuk, alkalmat kívánunk nyújtani a nagyközönségnek, hogy

eddig még nem ismert jó minőség és a legolcsóbb árak mellett szerezhesse be szükségletét.

Ezen vállalatunk létesítése alkalmából szoros elhatározással lépünk városunk piacára:

árunkat minden elfogadható árban bocsátani rendelkezésére.

246

Teljes tisztelettel

Kovács és Rein.

Ma szerdán

a „Bazár” kerthelyiségében

a 37-ik gyalogezred zenekara

Zeneestélyt

tart.

Kezdeté este 8 órakor.

Tisztelettel

Dolgos és Szauer.

232.

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

Nagyvárad, Zöldfa-utca, (a «Zöldfa» söresarnok mellett.)

A j a n l j u k:

ujonnan berendezett rőfös és nődivat czikkeinket.

Ing, blousok, napernyők, jó mosó kartonok, Fongaise batisztok, uri és női mosott fehérneműek, vásznak és chiffonok, csipkék, szalagok.

Uj üzlet! Bélés és rövidárak.

Uj üzlet!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

**izléses kivitelben
mindennemű**

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljelek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.